

Особено мнение на съдията Стефанка Стоянова по к.д. № 36/1998
година

Особеното ми мнение се отнася до частта от решението, с която е отхвърлено искането за установяване противоконституционността на чл. 26, т.3 и на чл. 59, ал. 2, т.3 от Закона за радио и телевизия /ЗРТ/. Считаю, че искането трябваше да бъде уважено в тази част поради следното:

1. Според чл. 26, т.3 и чл. 59, ал. 2, т. 3 ЗРТ не могат да бъдат членове на Националния съвет за радио и телевизия и на управителния съвет на БНР, съответно на БНТ, щатните и нещатните сътрудници на бившата Държавна сигурност. От съдържанието на двете разпоредби следва, че с тях се забранява на определени лица да заемат посочените длъжности. Въвеждането на забраната, като изключва за същите лица достъпа до тези длъжности, ограничава основното им право на равенство пред закона, произтичащо от чл. 6, ал. 1 от Конституцията. При това ограничението в противоречие с чл. 6, ал. 2 от Конституцията е основано на общественото положение на лицата, или на един от онези изчерпателно изброени в текста признаци, с оглед на които не се допускат нито привилегии, нито ограничения на правата. По-конкретно то е основано на обстоятелства за принадлежността в миналото към структурата на един държавен орган. Доколкото системата на държавните органи е част от устройството на обществото, обстоятелствата за принадлежността към структурата на такива органи и за заемането на длъжности в тях формират общественото положение на лицата.
2. В преамбюла на Конституцията е прогласена решимостта за създаване на правова държава, в която правата на личността и нейното достойнство са издигнати във върховен принцип, а съгласно чл. 4 от Конституцията Република България е правова държава, която гарантира живота, достойнството и правата на личността. Разпоредбите на чл. 26, т.3 и чл. 59, ал.2, т. 3 ЗРТ противоречат на конституционното изискване към държавата да гарантира достойнството и правата на личността. Съдържащата се в тях неограничена по време забрана се прилага единствено поради принадлежността към структурата на определен държавен орган. Така

формулирано, основанието за забрана е общо. То обхваща всички сътрудници на бившата Държавна сигурност и наличието му не е в зависимост от конкретни за всяка личност фактори, свързани примерно с изпълнението на определена дейност, с вида и характера ѝ, периода на нейното осъществяване, настъпили последици от извършването ѝ. По този начин това общо ограничително основание не позволява да се направи преценка за всеки отделен случай и изключва индивидуалната обоснова на за всяко лице отговорност, следваща от принципа за зачитане на човешкото достойнство. Същевременно вместо вината да бъде доказана за всеки индивид, посоченото ограничително основание създава презумция за вина и така накърнява правото на защита.

Л
Ст. Стоянова

У